

12.12.2014 Oulussa

Kansaneläkelaitokselle

Dnro 31/26/2011 THL/53/6.00.00/2012

Ilona Autti-Rämö

Tutkimusprofessori Mika Gissler ja tutkimusryhmä

Nordenskiöldinkatu 12

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

00250 Helsinki

PL 30 00271 Helsinki

Loppuraportti 'Kohdusta aikuisuuteen - lapsuuden olosuhteet myöhempien hyvinvointiongelmien taustalla' - tutkimus

Kohdusta aikuisuuteen - lapsuuden olosuhteet myöhempien hyvinvointiongelmien taustalla -tutkimushanke on toteutettu vuosina 2012–2014. Tutkimuksessa olemme yhdistäneet Kelalta saadut vammaistuki-, kuntoutus-, kuntoutusraha-, työkyvyttömyyseläke- ja vanhempainrahatiedot Kansalliseen syntymäkohorttiaineistoon. Aineistojen saanti Kelasta THL:n tutkijoiden käyttöön tapahtui asteittaisesti vuosien 2012 ja 2014 aikana, ja aineistojen yhdistäminen tapahtui vuosien 2013 ja 2014 aikana. Aineistojen toimittamisen viivästyminen johtuen varsinaiset tutkimusanalyysit päästiin tekemään alkaen vuoden 2013 loppu puolella sekä vuonna 2014. Tutkimukseen on rakentunut neljä osatutkimusta joissa on käytetty eri aineistoyhdistelmiä.

Ensimmäinen osatutkimus koostuu katsauksesta Kelan järjestämään kuntoutukseen vuonna 1987 syntyneillä henkilöillä. Kelan kuntoutusrekisteristä on poimittu tiedot vuonna 1987 syntyneiden henkilöiden kuntoutushakemuksista sekä kuntoutuksen kuluista. Mukana tutkimuksessa on kuntoutusratkaisutietoja suhteellisen kattavasti vuosista 1994/1995 lähtien vuoteen 2012 eli syntymäkohortin 25. ikävuoteen asti. Kuntoutusratkaisujen toimenpiteitä, sairausluokkia ja diagnooseja sekä kuntoutuksen kustannuksia on tarkasteltu eri lakiperusteiden mukaisesti. Myönteisiä ja hylkääviä kuntoutusratkaisuja toimenpiteittäin on katsottu myös alueellisesti viiden vakuutusalueen mukaan. Lisäksi Kansallinen syntymäkohortti 1987 rekisteriaineistosta on poimittu mm. terveydenhuollon hoitoilmoitusrekisterin tietoja eri diagnoosien määristä 1987 syntyneillä, ja näitä on verrattu Kelasta samalla diagnoosilla kuntoutusta saaneiden määriin.

Kelan järjestämää kuntoutusta on syntymäkohortin jäsenistä saanut hieman yli kuusi prosenttia ja useimmin käytetyt kuntoutusmuodot ovat fysioterapia ja psykoterapia. Näistä fysioterapia keskittyy suhteellisen pienelle määrälle syntymäkohortin henkilöitä (0,7 %), kun taas psykoterapiaa on Kelan myöntämänä kuntoutuksena saanut 2,5 % kohorttiin kuuluvista. Kokonaisuudessaan katsaus antaa monipuolisen kuvan yhden ikäluokan kuntoutusetuuksien käytöstä kahden vuosikymmenen ajalta, ja tuloksia voidaan käyttää taustatietona, kun kuntoutuksen järjestämistä uudistetaan.

www.thl.fi

12.12.2014 Oulussa

Osatutkimuksesta on parasta aikaa työn alla artikkeli Kelan työpapereita sarjaan.

Toisessa osatutkimuksessa on Kelan työkyvyttömyyseläketietoihin liitetty Eläketurvakeskuksen työkyvyttömyyseläketietoja, jolloin tarkasteluun on tullut erityisesti nuorten mielenterveyteen liittyvät työkyvyttömyyseläkkeet. Tutkimuksessa selvitetään mielenterveysperustaisen työkyvyttömyyseläkkeen saaneiden nuorten lapsuuden olosuhteita sekä eläkkeelle siirtymistä edeltävää kuntoutusta ja muita yhteiskunnallisia toimia. Tämä osatutkimus on analyysivaiheessa ja ensimmäiset julkaisut tulevat ensi vuoden aikana. Osatutkimuksessa on mukana Kelan ja THL:n tutkijoiden lisäksi Mikko Laaksonen ETK:sta.

Kolmannessa osatutkimuksessa on selvitetty psykiatrisen sairastavuuden ylisukupolvisuutta yhdistämällä syntymäkohorttiin kuuluvien lasten ja heidän vanhempiansa psykiatriseen sairastavuuteen viittaavia diagnoositietoja. Tutkimuksen tulokset osoittavat merkittävää ylisukupolvisuutta psykiatrisessa sairastavuudessa. Osatutkimuksesta on syntynyt artikkeli joka on viimeistelyvaiheessa, ja se lähetetään British Journal of Psychiatry lehteen vertaisarviointiin.

Neljännessä osatutkimuksessa on tarkastelun alla lasten koti- ja päiväkotihoidon vaikutus lasten myöhempään hyvinvointiin. Kotihoidon mahdollisen sisaruskorotuksen perusteella on pystytty saamaan tieto vuoden 1987 syntymäkohorttiin kuuluvan lapsen hoitomuodosta vuoden 1993 lopussa ennen koulun aloittamisvuotta. Hoitomuotojen vaikutuksia myöhempään kehitykseen mitataan mm. seuraavilla mittareilla: lasten psykiatristen poliklinikka- ja osastopalveluiden käyttö, mielenterveyslääkkeiden käyttö, toimeentulotuen käyttö, rikostausta ja tyttöjen varhaiset synnytykset ja abortit. Osatutkimuksesta on työn alla artikkeli kansainväliseen tiedejulkaisuun.

Kelan vammaistukitiedot on myös yhdistetty syntymäkohorttiaineistoon ja yhteisaineistosta on tehty Kelan tutkijoiden pyytämiä analyysejä. Analyyseissä tarkasteltiin Kelan myöntämien vammaistukien saaneiden henkilöiden määriä eri diagnoosiryhmissä. Lisäksi selvitettiin niiden henkilöiden määriä ja taustoja, jotka olivat saaneet lasten hoitotukea, mutta ei vammaistukea täyttäessään 16 vuotta.

Kunnioittavasti

Mika Gissler

www.thl.fi